

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 4.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Изази за време бављења поворишне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по је дан пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ПРОСЛАВА 25-ГОДИШЊЕГ ГЛУМОВАЊА АНДРИЈЕ ФИЈАНА.

7. маја о. г. поносни храм хрватске Талије одјекивао је ванредним и узноситим слављем, што је приређено прваку хрватске драмске уметности, дичном великану, Андрији Фијану, о 25-годишњици његова глумачка рада.

Велика беше и ванредна та слава не само по бурним и одушевљеним овацијама и вањским тријумфима, којих је цели низ доживио врли и дични свечар, већ и по дубоком културном значају своме.

Андрија Фијан богодан је свећеник младе хрватске уметности, којој је до сад 25 година верно и одано служио, жртвујући јој све своје умне силе и самога себе.

У том лепом низу година, богатом сјајним успесима и овенчаном многим лаворима, он се од прегалачког почетника винуо до првака, до првог уметника хрватског, прославио је хрватску Талију, која данас ужива велик углед у просвећеном свету, а у том има уз друге много удела и Фијан.

Проживио је он за то време уз лепе дане и много горких дана. Много се трудио и мучио, али он је вазда верно и постојано вршио свој културни позив, те је као апостол чисте и праве уметности био и културни заточник и пирилац свести народне. Његов је благословен рад, уско спојен с повесницом хрватске нововеке Талије, основане на муци, раду и жртвама нашег мукотрпног народа, који мора из себе да ствара темеље своје културне напретку.

Фијан је један од оних неизмерних прегалаца, који носе у свом срцу свети занос за идеале, што извири из чисте родољубиве љубави.

Он нам је светао пример, који јасно и гласно збори: Ево, гледајте, шта човек

родољуб може, кад хоће и кад га загрева жар идеализма.

Није нам на уму, да данас поближе говоримо о његовој уметности, већ само хоћемо верно да прикажемо славље, којим је одликован у хрватском позоришту.

Да је интерес за ту славу био општи, сувишно је и споменути. Загребачка публика, ако се и јагми за туђим, није изгубила осећаје за своје и схваћање наших важних културних задатака. Већ много пре заказана почетка представе једва се могло проћи ходницима. Многи нису добили места, те се на своју жалост морадоше вратити. Цело гледалиште, сјајно и раскошно осветљено, било је дупком пуно, тако, да ниси нигде могао сувишног места ухватити. И са стране дошло је било много гостију. Све је чекало нестрпљиво, све је говорило о свечару. Чуло се на све стране, како се говори и приповеда о њему. Ко је пажљиво слушао те разговоре, могао се уверити о великим симпатијама, које Фијан ужива у свима слојевима грађанства и хрватског света.

Кад се дигао застор, угледа публика на позорници сабрано цело позоришно особље у свечаном оделу, поређано у два реда, оружаном небројним венцима, цвећем и даровима. Свечара доведе на позорницу управитељ Мандровић. Кад је публика угледала свог миљеника, ударила је у бурно и урнебесно клицање: „Живио Фијан!“ Свако се лице смешило, све ти је то било весело, раздрагано. Једва је могла Шрамова доћи до речи, да говори прослов Божидара Кукуљевића Сакцинскога. Док је трајао прослов, као и кад је Шрамова тронута свршила, публика је и онет живо акламирала свеча-

ра. Френетични усклици: „Живео Фијан!“ орили су се дуго по позоришту. После тога поздрави свечара управитељ Мајндровић врло срдачним говором, па му у име управе предаде сребрн венац. Оба се првака хрватске Галије срдачно изљубише, а опћинство је на тај лепои приказ братске пажње тих дичних уметника било гануто и раздрагано, те је ударило још

у живље повлађивање. Други говорници морали су дуго чекати, док се заносно клицање слегло. После сваког говора и код предаје сваког дара, а тих беше велик број, орило се такво клицање. Изгледало је, као да се публика управо надмеће с овацијама, које су се низале свечару на позорници.

(Свршиће се.)

И С Т И Ж И

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Српско народно позориште у Суботици).

О бавлену наше народне позоришне дружине у Суботици и о раду јој тамо донео је „Браник“ у свом 50 броју овај извештај: „Има томе једно две недеље дана, од како се српско народно позориште налази у нашој средини. За то време давало је једанаест представа, па нам је мило што можемо констатовати, да је угледним радом својим у сваком погледу задобило у нас опште симпатије. „Neven“, лист, који овде излази на буњевачкам језику, пише о нашем позоришту овако: „Прошло је скоро већ две недеље дана, од како је српско народно позориште дошло у Суботицу. Глумци су скоро сви наши стари званци и званце, које и овим путем најсрдачније поздрављамо и кличемо им: Добро нам дошли! Браћа наша Срби остамарљиво похађају представе, а и наш се пук све то бољма и радије заузима за позориште. Ми од свег срца радо изјављујемо наше искрено признање глумцима на њиховом виштом и доиста умјетном игрању. А велеученом г. Тони Хацићу, управитељу, благодаримо на родољубивој трудби, којом настоји сине просвите и братске слоге и узајамности овде у најплоднијем и најприкладнијем, а још необрађеном земљишту посидјати. Ми се надамо, дапаче потпуно смо освидочени, да ће посијано сине једном преобилан плод доносити.“

И овдашњи мађарски листови, а има их шест на броју, хвале и узносе увек складну, заносну игру наших глумаца. Сви без разлике веле, схватају озбиљно свој глумачки задатак и врше га вољно и с одушевљењем. Један од тих ли-

стова „Bácskai ellenőr“, шта више казује, „да му тешко пада, што мора признати истину, да наше позориште стоји на вишем ступњу глумачке уметности него подобна мађарска позоришна друштва, а то долази отуда, што се чланови српске позоришне дружине налазе по дуже времена у лепој заједници, па је с тога и укупна им игра увек складна, без икаквих несугласица. А главни узрок лепој и успешном напредовању њиховом и то је, што у њих влада узоран ред, који ћеш заман тражити у мађарским позориштима. То им је велика врлина, то снага њихова, којом могу да се вину у недогледне висине глумачке уметности, па да и тамо постигну сјајне успехе.“

(Српско народно позориште у Суботици.)

О представама наше народне позоришне дружине у Суботици донео је лист „Бачванин“, који тамо излази, у свом 2 и 4 броју ове рецензије: „За ово четрнаест дана, од како се наше народно позориште у нашој средини налази, давало је десет представа („Видо“, „Слободарка“, „Карлова тетка“, „Роман сиромашног младића“, „Хамлет“, „Шокица“, „Психе“, „Брбљуша“, „Присни пријатељи“, „Нов комад“) од којих је свака, без разлике, одиграна на опште задовољство наше прилично строге публике, коју је занела хармонична, скупна игра наших глумаца, од којих сваки прецизно, вољно, с највећим одушевљењем врши поверени му задатак. Поред старих опробаних сила, има доста и млађих, који се труе да се што више усаврше у својој струци. Мило нам је што можемо констатовати и то, да су чланови наше позоришне дружине, од како нису били код нас, јако напредовали у приказивачкој уметности. Сваки ти

је то од њих и у најмањој улози на свом месту, а то опет доноси собом, да скупој заједничкој игри наших глумаца треба тражити пара. Нико ти се ту не истиче, него сваки, као део целине, ради на томе, да се сваки комад прикаже онако, као што га је песник замислио. Ми заиста можемо бити задовољни, што је та наша још млада позоришна установа учинила тако леп напредак, на коме нам могу завидити многи други већи народи, у којих позориште вековима постоји. Оволико за сада, а подробније извештаје о раду наше позоришне дружине доносићемо у наредним бројевима.“

— „Од прошле недеље до сада давани су у нашем позоришту ови комади: „Краљевић Марко и Арапин“, „Сеоска лола“, „Мајка“, „Задужбина цара Лазара“, „Балканска царица“, „Циганин“, „Мајчин благослов“, „Распикућа“, „Доктор Робин“ и „Јасука“. Сви ти комади, констатујемо с радошћу задовољством, одиграни су тако екзактно, пристојно, складно, да игри наших глумаца не бисмо имали што с разлогом приговорити. Сваки од њих, морамо им то поставити у хвалу, вршио је поверене му задатке вољно, ревнсно, с потпуним разумевањем и извођењем своје улоге, а при том је сваки пазио, да се не огреши ни о интенцију песникову ни о целину приказаног комада. То све скупа дало је и даје игри наших глумаца велики културни и уметнички значај. За то и јесте права сласт и наслада гледати представе нашег позоришта. Има до душе бољих и већих глумаца од наших; али тешко да има где таквих, који с таквом вољом, одушевљењем, амбицијом, свесно, самопрегором и с највећим пожртвовањем својим раде и на свом усавршавању и на унапређењу наше глумачке уметности, имајући при том увек у виду и целину приказаног песничког дела. Тиме се одликује похвално игра наших глумаца од игре других, који не знају, или неће да знају, да се ваља подредити целини, да не би постала халабука, која уништава сваку скупну, складну игру, а за којом мора тежити сваки прави глумац-уметник, који то име хоће и да заслужи. Оволико за сад у опште о игри наших глумаца и о значају скупне им игре. Одајући им признање на њиховом раду, мило нам је, што можемо споменути, да је наше позориште добило у г. Д. Стефановићки певачицу ванредно опсежна и лепа гласа, а тако исто да је и г. Д. Туцакови-

ћева лепо напредовала у певању. Она је и по својој целој пријатној појави и по умиљатом гласу свом, као створена за субрете, коју наше позориште до сад није имало.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа).

У суботу 16. (28.) маја први пут: „**Цепхе**“. Комедија у 3 чина, написао Иво Конте Војновић. (Ово дело наградила је „Матица Хрватска“ из задужбине Душана Котура)

У недељу 17. (29.) маја: „**Бидо**“. Слика из српског народног живота у 5 чинова, с певањем, написали Ј. Веселиновић и Д. Брзак.

У уторак 19. (31.) маја први пут: „**Карлова тетка**“. Енглеска комедија у 3 чина, написао Тома Брандон.

У четвртак 21. маја (2. јуна) први пут: „**Брбљуша**“. Шаљива игра у 3 чина.

У суботу 23. маја (4. јуна) први пут: „**Завет**“. Драма у 3 чина, написао Симо Матавуљ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на 18 позоришних представа.

Доласком позоришне дружине у Нови Сад отвара се претплата на 18 позоришних представа. За купљење претплате умољени су: г.г. А. Хаџић, Ђока М. Поповић, Ђока Т. Мијатовић и Аркадије Марковић.

Ко се жели претплатити, нека изволи ту намеру своју изјавити у књижарници Браће М. Поповића.

Прва представа у претплати биће у суботу 16. (28.) маја о. г.

За ову летњу сезону цене су местима знатно обављене, и то:

- 1.) Ложа у партеру, од представе . . . 4 ф.
- 2.) Ложа у I. спрату, од представе . 3 ф. 50 н.
- 3.) Седиште у I. и II. реду . . . 70 н.
- 4.) Седиште од III. до VI. реда . . . 50 н.
- 5.) Седиште од VII. до X. реда . . . 40 н.
- 6.) Седиште на балкону у I. реду . . . 70 н.
- 7.) Седиште на балкону у II. реду . . . 50 н.

У Новом Саду 13. (25.) маја 1898.

Управа
српског народног позоришта.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

1. Представа.

У ДУЊЕРСКОМ ПОЗОРИШТУ.

Ван претплате.

У Новом Саду, у четвртак 14. (26.) маја 1898.

ПРВИ ПУТ:

С Л О Б О Д А Р К А

Драма у 5 чинова, с певањем, написао Манојло Ђорђевић-Призренац, за позорницу удесио А. Хаџић. — („Матица Српска“ наградила је ову драму са 300 фор. а. вр.)

Редитељ: Лукић.

ОСОБЕ:

Данило Шчепчевић-Хераковић,			
владика Црне Горе	— —	Душановић.	
Иван Петровић, гувернур	—	Поповић.	
Јанко Ђурашковић,	} сердари	Спасић.	
Срђо		Васиљевић.	
Вуксан		Павићевић.	
Бранко Мркојевић, син изгнаног			
војводе Бошка	— — —	Марковић.	
Батрић	} војводе	— — —	Тодосић.
Митрић		— — —	Лукић.

Стојна, Митрићева кћи, јединица	Т. Лукићка.	
Игуман манастира Острога	— Николић.	
Арслан Јусуф, паша на граду		
Жабљаку	— — — — — Ружић.	
Коџа баша	} његови повереници	Динић.
Дели ага		Рајковић.
Луџија, робинја	} у харему	Д. Стефановићка.
Акиб, евнух		Арслановом
Догађа се у Црној Гори, почетком		
XVIII. века.		

У суботу 16. (28.) маја први пут: „Психе“. Комедија у 3 чина, написао Иво Војновић.

УЛАЗНЕ ЦЕНЕ: Ложа у партеру: 4 ф. 50 н. — Ложа у I. спрату: 4 фор. — Седиште у I. и II. реду у паркету: 80 н. — Седиште у III. IV. V. и VI. реду: 60 н. — Седиште у VII. VIII. IX. и X. реду: 50 нов. — Седиште у XI. и XII. реду: 40 н. — Седиште на балкону у I. реду: 80 н. — Седиште на балкону у II. реду: 60 нов. — Седиште на балкону у III. IV. реду: 40 нов. — Седиште на галерији у I. и II. реду: 30 нов. — Стајање на I. галерији: 30 н. — Стајање за ђаке у партеру: 20 нов. — Војници до наредника: 20 нов. — Стајање на II. галерији: 20 н.

Ко се жели претплатити, нека изволи ту своју намеру изјавити у књижарници
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.

Улазнице се могу добити у књижарници Браће М. Поповића од 8—12 сахата пре подне
и од 2—6 после подне, а за тим на позоришној благајни.

Умољавају се пошт. госпође и госпођице, да изволе у позоришту без шешира седити.

Почетак тачно у 8 сахата у вече.